

Δρ. Δημήτριος Καραμπερόπουλος
Πρόεδρος Επιστημονικής Εταιρείας
Μελέτης Φερών-Βελεστίνου-Ρήγα

Ρήγας Βελεστινλής και Άλωση της Πόλης

Για την θλιβερή επέτειο της Άλωσης της Πόλης, 29 Μαΐου 1453, δημοσιεύουμε σχετικές αναφορές του Ρήγα, που καταχωρίζει στην μεγαλειώδη «Χάρτα» του.

Στο περιθώριο του 3^{ου} φύλλου της δωδεκάφυλλης «Χάρτας» του ο Ρήγας μνημονεύει τους αυτοκράτορες, τους εξουσιαστές της Κωνσταντινουπόλεως. Αναφέρει τον τελευταίο αυτοκράτορα του Βυζαντίου, τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο, και στη συνέχεια, αφού βάλει την Ημισέληνο, το σύμβολο των σουλτάνων, παραθέτει τους εξουσιαστές πλέον της Κωνσταντινουπόλεως με πρώτον τον «Μουχαμμέτ Β΄», προσθέτοντας, «Ούτος επόρθησεν την Πόλιν».

Επίσης, στην Επιπεδογραφία της Κωνσταντινουπόλεως», που εξέδωσε το 1796, και που αποτελεί και το πρώτο φύλλο της «Χάρτας», παραθέτει έξι νομίσματα, τρία της αρχαίας εποχής και τρία της βυζαντινής και μάλιστα το τελευταίο είναι η βούλα του τελευταίου αυτοκράτορα, του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, σημειώνοντας δίπλα την όλο συναισθηματική φράση «Και εδουλώθημεν». Με τι πίκρα θα ανέγραψε τα λόγια αυτά, εκφράζοντας έτσι τον καῦμό των υπόδουλων Ελλήνων.

Ακόμη, στο κάτω μέρος της Επιπεδογραφίας έχει μια πανοραμική απεικόνιση της Κωνσταντινουπόλεως αναγράφοντας σε αρχαία διάλεκτο ένα θρηνητικό επίγραμμα για την κατάντια της Βασιλεύουσας, που σε νεοελληνική απόδοση από τον ιστορικό του Ρήγα, Λέανδρο Βρανούση, έλεγε «Θωρώντας την Επτάλοφη, τη ρήγισσα του κόσμου, κλάψε και στέναξε βαριά για την πικρή της μοίρα».

Ωστόσο, ο Ρήγας στην «Επιπεδογραφία της Κωνσταντινουπόλεως» μας δίνει και το αισιόδοξο μήνυμά του. Το αποκρυπτογραφήσαμε το 1998, κατά την για πρώτη φορά αυθεντική μετά διακόσα χρόνια επανέκδοση της μεγαλειώδους αυτής «Χάρτας» του Ρήγα. Πρόκειται για την παράσταση του κοιμισμένου λιονταριού στην πλάτη του οποίου επικάθονται τα σύμβολα εξουσίας του σουλτάνου με τα σχετικά όπλα. Στα πόδια του λιονταριού ωστόσο ο Ρήγας έθεσε το «ρόπαλο του Ηρακλέους». Θέλει να πει ότι, όταν οι σκλαβωμένοι λαοί των Βαλκανίων ενθουσιασθούν από τον Θούριό του, «Ός πότε παλληκάρια να ζούμεν στα στενά/μονάχοι σαν λιοντάρια στες ράχες στα βουνά;» και την επανάστασή του, θα αρπάξουν το ρόπαλο-τα όπλα, θα γκρεμίσουν την τυραννική εξουσία του σουλτάνου και θα δημιουργήσουν την δημοκρατική του πολιτεία, που διακηρύσσει στη «Νέα Πολιτική Διοίκηση», το Σύνταγμά του.

Συμπερασματικά, για το συγκλονιστικό γεγονός της Άλωσης της Κωνσταντινουπόλεως το 1453, ο Ρήγας στην Χάρτα του μνημονεύει τον τελευταίο αυτοκράτορα του Βυζαντίου, τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο και τον σουλτάνο Μουχαμμέτ Β΄, σημειώνοντας ότι «Ούτος επόρθησε την Πόλιν». Αναγράφει την βούλα του τελευταίου αυτοκράτορα, σημειώνοντας με οδύνη, την

έναρξη της σκλαβιάς με την φράση «Και εδουλώθημεν». Συνθέτει επίσης και ένα θρηνητικό επίγραμμα για την κατάντια της «Βασίλισσας των πόλεων, της Κωνσταντινουπόλεως. Ωστόσο στην Χάρτα του ο Ρήγας προσφέρει και ένα μήνυμα αισιοδοξίας με την παράσταση του κοιμισμένου λιονταριού, ότι με τον Θούριό του και την επανάστασή του οι σκλαβωμένοι θα ενθουσιαστούν και θα αρπάξουν το ρόπαλο-τα όπλα και θα αποτινάξουν την τυραννία του σουλτάνου δημιουργώντας στη συνέχεια την δημοκρατική του πολιτεία.